

Vzdělávání jedinců s PAS

Seminář k Základům spec. ped.

Možnosti vzdělávání jedinců s PAS

- MŠ – individuální či skupinová integrace (auti-třídy), běžná MŠ či MŠ speciální
- Základní škola:
 - jiný způsob plnění PŠD (individuální vzdělávání)
 - individuální či skupinová integrace (auti-třída – 4-6 žáků s PAS)
 - ZŠ
 - Základní škola praktická
 - Základní škola speciální
- SŠ – podmínky - splněná PŠD, splnit podmínky přijímacího řízení
 - Individuální integrace
- Pro žáka s PAS se IVP vypracovává téměř vždy.

Krajští koordinátoři

- 2003 – projekt MŠMT, odborný garant IPPP ČR:
- Poradenská péče o tyto klienty byla nabízena spíše nahodile v některých SPC pro mentálně postižené a dalších zařízeních státních i nestátních.
- Realizací projektu byla pověřena vybraná SPC, v každém kraji vždy jedno SPC s krajským koordinátorem poradenských služeb pro klienty s autismem a poruchami autistického spektra.

TEACCH program

- Název TEACCH je zkratkou anglického **Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped Children** (Péče a vzdělávání dětí s autismem a dětí s problémy v komunikaci).
- Tento program byl vyvinutý v Severní Karolíně v USA roku 1966.
- Vznikl jako reakce na dosavadní psychoanalytický přístup k autismu.
- Je systematickým vzdělávacím programem vytvořeným na základě výsledků výzkumu **Erica Schoplera**, Roberta J. Reichlera a Margaret Lansingové provedeného v letech 1966 – 1971.

Cíl TEACCH programu

- **Hlavním cílem TEACCH programu je** dopomoci „klientům“ dosáhnout co největší **samostatnosti**, zvýšit jejich adaptaci prostřednictvím rozvoje dovedností a uspořádáním (strukturou) prostředí.

Strukturované učení

- Strukturované učení vychází z principů TEACCH programu.
- SU je nejrozšířenější program pro lidi s PAS v České republice.
- Intervence prováděná v ČR však nemůže být přímo jako TEACCH program označena, protože není prováděna certifikovanými TEACCH terapeuty, proto se u nás vžil název strukturované učení.

Strukturované učení

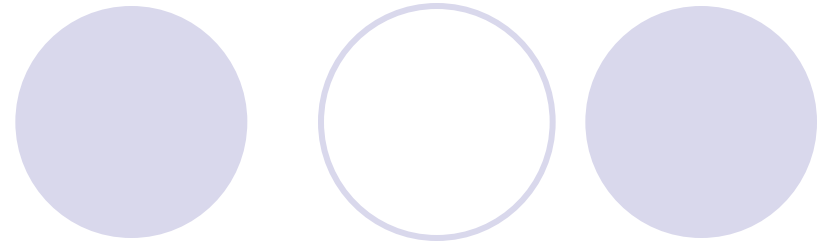
- ZÁKLADNÍ PRINCIPY
- 1) Individuální přístup
- 2) Strukturalizace
- 3) Vizualizace
- Systém práce **zleva doprava a shora dolů, od začátku do konce** (vychází z kulturních tradic, je uplatňován ve všech oborech lidské činnosti) - Děti s autismem získají systémy a zvyky, pomocí nichž se člověk ve svém prostředí běžně orientuje a pomocí nichž si i sám své prostředí neuvědoměle strukturuje.

Individualizace

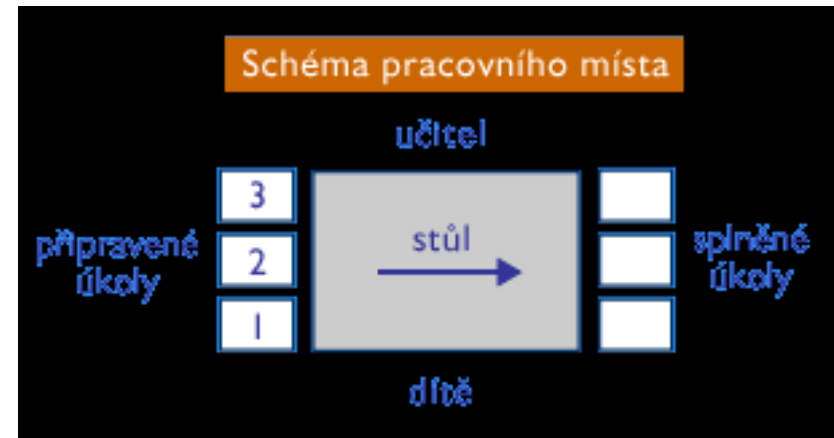

- Práce vychází z individuálního hodnocení dítěte – IVP,
- Individuální volba metod a postupů,
- Individuálně volené úlohy,
- Umístění pracovního stolu, velikost fotografií, barevné či černobílé značení.

Strukturalizace

- Struktura pracovního místa:
- boxy (učitel ze zadu)
- stoly (učitel naproti)
- Učitel dítě usměrňuje, podává mu úkoly,
.....

Strukturalizace

- Vizualizovaný denní režim (CO a KDY) - Pomocí rozvrhu se dítě orientuje v čase a dokáže předvídat, jaké aktivity ho během dne čekají a v jakém sledu budou následovat.
- Nástěnný denní režim - lišta s kobercem zavěšená na zed' vodorovně nebo svisle + suchý zip.
- V horní části je fotografie žáka a jeho jméno, ve střední části symboly pro jednotlivé činnosti a v dolní části krabička na tranzitní karty.

Jak to v praxi vypadá?

- 1) předání tranzitní karty (slouží k přechodu dítěte z činnosti k dennímu režimu)
- 2) dítě odloží kartu do košíku v dol. části režimu
- 3) Dítě vezme symbol z lišty (první shora nebo zleva)
- 4) Dojde na místo výkonu činnosti a tam na určené místo odloží kartu (košík)
- 5) Dítě dostane nebo si vezme tranzitní kartu a jde k režimu.
- Při nácviku je nutná fyzická podpora!!!

Strukturalizace

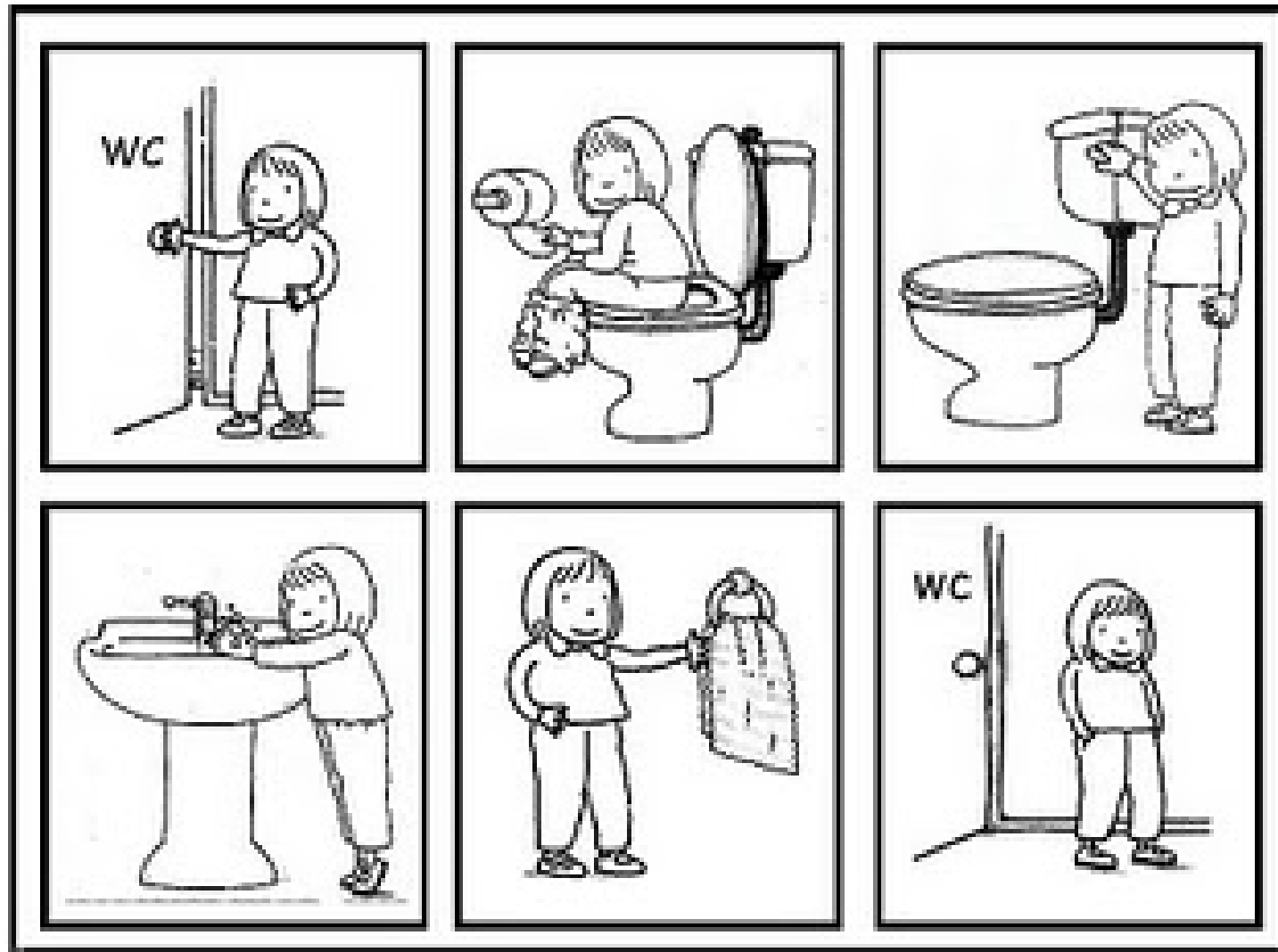
- **Struktura činností (JAK a JAK DLOUHO?):**
 - doba trvání je dána počtem jednotlivých úkolů
 - Jak – strukturovaným uspořádáním úkolu (shora dolů, zleva doprava)
 - Krabicové úlohy,
 - Úlohy v deskách (jeden úkol)
 - Úlohy v šanonech (více úloh)
 - Sešity a pracovní listy (nejvyšší stupeň)

Vizualizace

- **Vizualizace prostoru** – koberce, skřínky, stoly, police, paravány, závěsy
- **Vizualizace času** – forma podle vývojové úrovně žáka (reálné předměty, fotografie, piktogramy, nápis, deníky)
- **Vizualizace činnosti** (procesuální schémata) – rozdělení činnosti na jednotlivé kroky

Procesuální schéma pro WC

Son-Rise program

- Je to alternativní domácí vzdělávací program, který je, a pravděpodobně vždy bude, v ČR i jinde ve světě menšinovou záležitostí.
- Son-Rise program učí specifický **terapeutický a výchovný systém** určený pro rodiny a vychovatele, který umožňuje jejich dětem výrazné zlepšení všech oblastí učení, vývoje, komunikace a schopností. Nabízí vysoce efektivní výchovné techniky, strategie a principy pro tvorbu, realizaci a podporu stimulujícího, vysoce energetického, „**jeden na jednoho**“ **domácího dětského programu**.

Son-Rise program

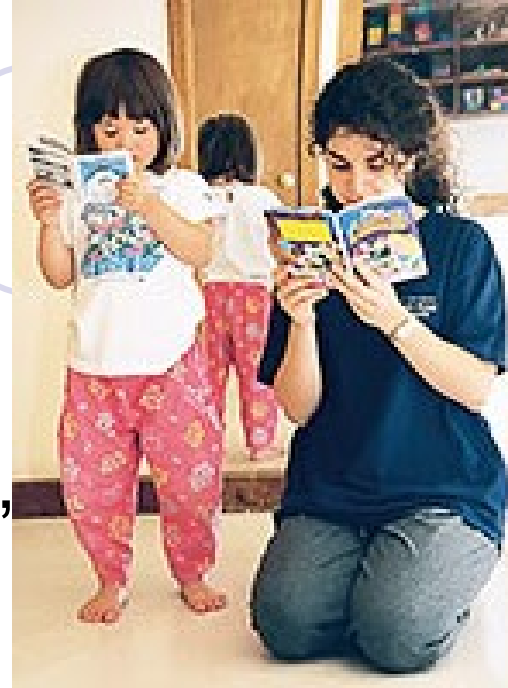
- Hlavním cílem programu je navázat a prohlubovat vztah s dítětem. Vztah je navazován prostřednictvím pochopení jeho chování a aktivního připojení se k tomuto chování.

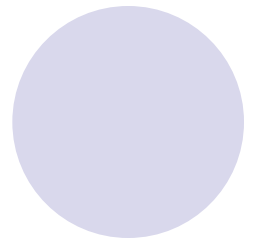
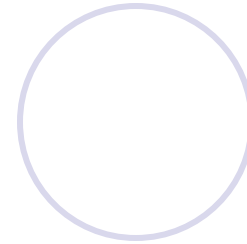
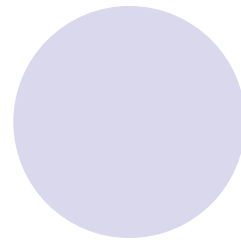
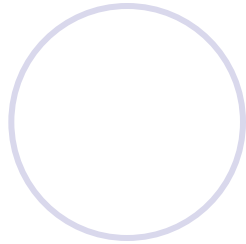
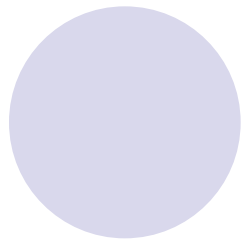

Son-Rise program

Základní principy SRP:

- joining (připojení se k aktivitám dítěte),
- využívání přirozené motivace dítěte,
- 3E (nadšení, entuziasmus a energie),
- učení pomocí interaktivní hry,
- rodič jako hlavní terapeut, tým dobrovolníků
- nesoudící a optimistický postoj,
- vytvoření klidného a bezpečného prostředí pro dítě (herna)

VOKS

(Výměnný obrázkový komunikační systém)

PECS a VOKS

- **VOKS** teoreticky vychází ze systému PECS (The Picture Exchange Communication System).
- Metodiku VOKS vytvořila M.Knapcová

PRINCIPY

- vysoká motivace – konkrétní výběr odměn pro konkrétního klienta,
- smysluplná a účelná výměna obrázků za věc, kterou obrázek znázorňuje,
- podpora iniciativy klienta použitím fyzické asistence a potlačením verbálních výzev a pokynů.

VOKS

- Cílem systému VOKS je rychlé nabytí funkčních komunikačních dovedností. Jde o způsob, jak učit klienty komunikovat, a především proč komunikovat, tedy význam a sílu komunikace – má vést k nezávislosti.

Metodika VOKS

- Vznikala postupně ověřováním principů původního systému PECS v praxi v podmínkách českého spec. školství. Modifikováním PECS, se vyvinula metodika nová, odlišná, která se v mnohém ubírá svou vlastní cestou.
- VOKS se liší od PECS zejména větší propracovaností jak jednotlivých lekcí, tak metodiky jako celku.

Struktura metodiky VOKS - rozdělena na dvě části:

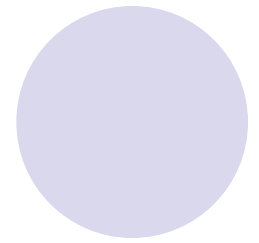
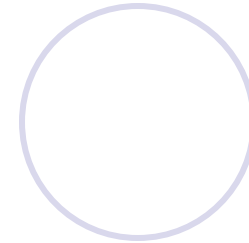
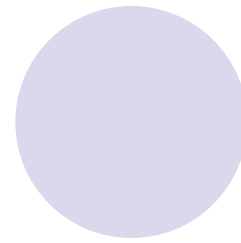
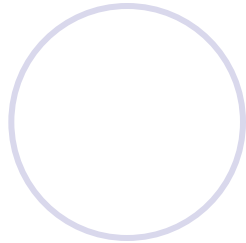
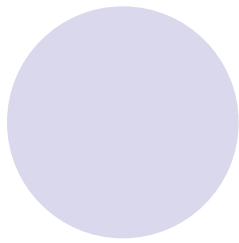
- přípravná práce (učitelé, pomůcky, výběr odměn)
- Výukové a doplňkové lekce

Struktura metodiky VOKS

- **Výukové lekce** – jsou metodicky odděleny, ale je možné a vhodné, aby se částečně překrývaly
 - hlavní struktura nácviku - klient se učí spontánně požádat o oblíbenou věc výměnou za obrázek, samostatně dojít k zásobníku obrázků a následně ke kom. partnerovi, vybrat z více obrázků správný symbol, aj.
- **Doplňkové lekce** – prostupují veškerým nácvikem, jejich úkolem je doplnit a dále rozvíjet komunikační dovednosti ve výukových lekcích.

Pomůcky ke komunikaci VOKS

- A) komunikační symboly
- B) nosiče obrázků – tzv. zásobníky:
 - komunikační tabulka,
 - komunikační kniha,
 - větný proužek,
 - tématické komunikační palety,
 - komunikační taška

komunikační kniha a větný proužek

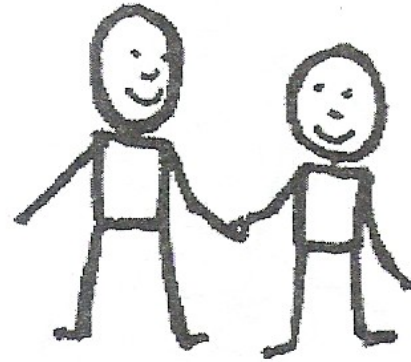

Symboly VOKS - osoby

BABIČKA

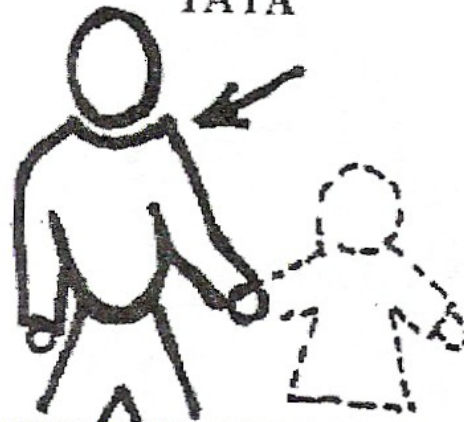
KAMARÁD

DOKTOR

TÁTA

Symboly PECS - osoby

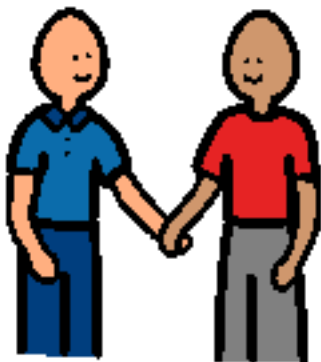
učitelka

babička

kamarád

táta

Symboly VOKS - slovesa

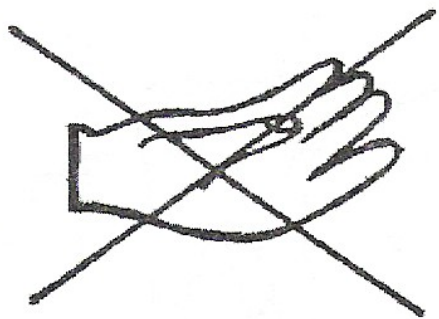
JÁ CHCI

JÁ VIDÍM

NECHCI

TO JE

